

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

COMPTE RENDU INTÉGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT
DES INTERVENTIONS

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG
VAN DE TOESPRAKEN

SÉANCE PLÉNIÈRE

PLENUMVERGADERING

mercredi
21-01-2004
Soir

woensdag
21-01-2004
Avond

<i>cdH</i>	<i>centre démocrate Humaniste</i>
<i>CD&V</i>	<i>Christen-Democratisch en Vlaams</i>
<i>ECOLO</i>	<i>Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales</i>
<i>FN</i>	<i>Front National</i>
<i>MR</i>	<i>Mouvement réformateur</i>
<i>N-VA</i>	<i>Nieuw-Vlaamse Alliantie</i>
<i>PS</i>	<i>Parti socialiste</i>
<i>sp.a-spirit</i>	<i>Socialistische Partij Anders en Spirit</i>
<i>VLAAMS BLOK</i>	<i>Vlaams Blok</i>
<i>VLD</i>	<i>Vlaamse Liberalen en Democraten</i>

<i>Abréviations dans la numérotation des publications :</i>		<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties :</i>	
<i>DOC 51 0000/000</i>	<i>Document parlementaire de la 51e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif</i>	<i>DOC 51 0000/000</i>	<i>Parlementair document van de 51e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer</i>
<i>QRVA</i>	<i>Questions et Réponses écrites</i>	<i>QRVA</i>	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>
<i>CRIV</i>	<i>Version Provisoire du Compte Rendu Intégral (sur papier vert)</i>	<i>CRIV</i>	<i>Voorlopige versie van het Integraal Verslag (op groen papier)</i>
<i>CRIV</i>	<i>Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (sur papier blanc, avec les annexes)</i>	<i>CRIV</i>	<i>Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (op wit papier, bevat ook de bijlagen)</i>
<i>CRABV</i>	<i>Compte Rendu Analytique (sur papier bleu)</i>	<i>CRABV</i>	<i>Beknopt Verslag (op blauw papier)</i>
<i>PLEN</i>	<i>Séance plénière (couverture blanche)</i>	<i>PLEN</i>	<i>Plenum (witte kaft)</i>
<i>COM</i>	<i>Réunion de commission (couverture beige)</i>	<i>COM</i>	<i>Commissievergadering (beige kaft)</i>

<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>	<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i>
<i>Commandes :</i>	<i>Bestellingen :</i>
<i>Place de la Nation 2</i>	<i>Natieplein 2</i>
<i>1008 Bruxelles</i>	<i>1008 Brussel</i>
<i>Tél. : 02/ 549 81 60</i>	<i>Tel. : 02/ 549 81 60</i>
<i>Fax : 02/549 82 74</i>	<i>Fax : 02/549 82 74</i>
<i>www.laChambre.be</i>	<i>www.deKamer.be</i>
<i>e-mail : publications@laChambre.be</i>	<i>e-mail : publicaties@deKamer.be</i>

SOMMAIRE

Excusés	1
PROJETS ET PROPOSITIONS	1
Projet de loi spéciale portant diverses modifications en matière de législation électorale (584/1-7)	1
- Projet de loi portant diverses modifications en matière de législation électorale (581/1-8)	1
- Projet de loi spéciale modifiant diverses lois spéciales (583/1-2)	1
- Projet de loi modifiant la loi du 22 janvier 2002 visant à réduire de moitié l'effet dévolutif des votes exprimés en case de tête et à supprimer la distinction entre candidats titulaires et candidats suppléants pour l'élection du Conseil flamand, du Conseil régional wallon et du Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale et fixant le modèle du bulletin de vote pour l'élection du Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale (580/1-2)	1
Projet de loi organisant la répartition entre les collèges électoraux du nombre de membres belges à élire au Parlement européen (582/1-7)	1
<i>Reprise de la discussion générale</i>	2
<i>Orateurs: Pieter De Crem</i> , président du groupe CD&V, Geert Bourgeois , Geert Lambert , Bart Laeremans , Patrick Dewael , vice-premier ministre et ministre de l'Intérieur, Bart Tommelein , Marie Nagy , Raymond Langendries , président du groupe cdH	
<i>Discussion des articles</i>	16
<i>Orateurs: Pieter De Crem</i> , président du groupe CD&V, Marie Nagy , Geert Bourgeois , Filip De Man	
ANNEXE	25
DECISIONS INTERNES	25
DEMANDES D'INTERPELLATION	25
RETRAITS	25

INHOUD

Berichten van verhindering	1
ONTWERPEN EN VOORSTELLEN	1
Ontwerp van bijzondere wet houdende verschillende wijzigingen van de kieswetgeving (584/1-7)	1
- Wetsontwerp houdende verschillende wijzigingen in de kieswetgeving (581/1-8)	1
- Ontwerp van bijzondere wet tot wijziging van diverse bijzondere wetten (583/1-2)	1
- Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 22 januari 2002 tot beperking met de helft van de devolutieve kracht van de lijststemmen en tot afschaffing van het onderscheid tussen de kandidaat-titularissen en kandidaat-opvolgers voor de verkiezing van de Vlaamse Raad, de Waalse Gewestraad en de Brusselse Hoofdstedelijke Raad en tot vaststelling van het stembiljet voor de verkiezing van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad (580/1-2)	1
Wetsontwerp tot regeling van de verdeling tussen de kiescolleges van het aantal in het Europees Parlement te verkiezen Belgische leden (582/1-7)	2
<i>Hervatting van de algemene bespreking</i>	2
<i>Sprekers: Pieter De Crem</i> , voorzitter van de CD&V-fractie, Geert Bourgeois , Geert Lambert , Bart Laeremans , Patrick Dewael , vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken, Bart Tommelein , Marie Nagy , Raymond Langendries , voorzitter van de cdH-fractie	
<i>Bespreking van de artikelen</i>	16
<i>Sprekers: Pieter De Crem</i> , voorzitter van de CD&V-fractie, Marie Nagy , Geert Bourgeois , Filip De Man	
BIJLAGE	25
INTERNE BESLUITEN	25
INTERPELLATIEVERZOEKEN	25
INGETROKKEN	25

SEANCE PLENIERE

du

MERCREDI 21 JANVIER 2004

Soir

PLENUMVERGADERING

van

WOENSDAG 21 JANUARI 2004

Avond

La séance est ouverte à 18.08 heures par M. Paul Tant, vice-président.
De vergadering wordt geopend om 18.08 uur door de heer Paul Tant, ondervoorzitter.

Ministre du gouvernement fédéral présent lors de l'ouverture de la séance:
Tegenwoordig bij de opening van de vergadering is de minister van de federale regering:
Patrick Dewael.

Le **président**: La séance est ouverte.
De vergadering is geopend.

Une série de communications et de décisions doivent être portées à la connaissance de la Chambre. Elles seront reprises en annexe du compte rendu intégral de cette séance.
Een reeks mededelingen en besluiten moeten ter kennis gebracht worden van de Kamer. Zij zullen in bijlage bij het integraal verslag van deze vergadering opgenomen worden.

Excusés**Berichten van verhindering**

Jean-Pol Henry, pour raisons de santé / wegens ziekte;
Elio Di Rupo, à l'étranger / buitenslands;
Geert Versnick, Conseil de l'Europe / Raad van Europa.

Projets et propositions**Ontwerpen en voorstellen****01** **Projet de loi spéciale portant diverses modifications en matière de législation électorale (584/1-7)**

- **Projet de loi portant diverses modifications en matière de législation électorale (581/1-8)**
- **Projet de loi spéciale modifiant diverses lois spéciales (583/1-2)**
- **Projet de loi modifiant la loi du 22 janvier 2002 visant à réduire de moitié l'effet dévolutif des votes exprimés en case de tête et à supprimer la distinction entre candidats titulaires et candidats suppléants pour l'élection du Conseil flamand, du Conseil régional wallon et du Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale et fixant le modèle du bulletin de vote pour l'élection du Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale (580/1-2)**

01 **Ontwerp van bijzondere wet houdende verschillende wijzigingen van de kieswetgeving (584/1-7)**

- **Wetsontwerp houdende verschillende wijzigingen in de kieswetgeving (581/1-8)**
- **Ontwerp van bijzondere wet tot wijziging van diverse bijzondere wetten (583/1-2)**
- **Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 22 januari 2002 tot beperking met de helft van de devolutieve kracht van de lijststemmen en tot afschaffing van het onderscheid tussen de kandidaat-titularissen en kandidaat-opvolgers voor de verkiezing van de Vlaamse Raad, de Waalse Gewestraad en de Brusselse Hoofdstedelijke Raad en tot vaststelling van het stembiljet voor de verkiezing van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad (580/1-2)**

02 **Projet de loi organisant la répartition entre les collèges électoraux du nombre de membres belges à élire au Parlement européen (582/1-7)**

02 **Wetsontwerp tot regeling van de verdeling tussen de kiescolleges van het aantal in het Europees Parlement te verkiezen Belgische leden (582/1-7)**

Reprise de la discussion générale

Hervatting van de algemene bespreking

La discussion générale est reprise.

De algemene bespreking wordt hervat.

02.01 **Pieter De Crem** (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, en, ik zou zeggen, het koninkrijk voor de toehoorders – en wellicht wil de minister dat ook vinden - het is jammer dat een dergelijk belangrijk debat in openbare vergadering welgeteld negen collega's wakker houdt, de voorzitter inbegrepen.

Mijn betoog zal kort zijn. De minister heeft immers gevraagd om een beetje inschikkelijkheid omdat hij naar een belangrijke buitenlandse vergadering moet.

Ik zou willen beginnen met een bijzonder belangwekkend feit dat zich vandaag voordeed, met name de verklaring van de heer Willy Cortois namens de VLD, dat hij de amendementen van de oppositie, ertoe strekkend om over te gaan tot de splitsing van het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde, zal steunen. Dat is het belangwekkende feit. De kat komt natuurlijk op de koord. Misschien zal de kat nog een beetje kateren. Ik moet jammer genoeg vaststellen dat de VLD-fractie hier totaal afwezig is. Misschien heeft die fractie ondertussen kennis genomen van de boodschap die de heer Cortois van op het spreekgestoelte meegedeeld heeft. In elk geval zijn wij tevreden. Dat wil dus ook zeggen dat ons amendement aangehouden zal blijven voor de bespreking morgen. Als wij dat willen met de Vlamingen, dan komt er een splitsing van het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde voor de Europese verkiezingen. Als er toch iets goed is aan deze voorstellen en hervormingen, is het wel dat. Dan hebben wij in 2004 toch geschiedenis geschreven.

Voor het overige zou ik op dit moment een aantal belangrijke beschouwingen kunnen maken met de teletijdmachine van professor Barabas, die ons zouden kunnen leiden tot het lezen van veel uittreksels van burgermanifesten. De minister heeft die ontwerpen eigenlijk als enige verdedigd. Hij was de enige die de 5%-drempel verdedigde, de enige die de herinvoering van de opvolgers verdedigde en ook de enige die de verkiesbaarheidsleeftijd op 18 jaar verdedigde.

Ik heb eigenlijk vanuit de meerderheid, collega's – weinige, maar toch aandachtige collega's – nooit enige vorm van spontaan enthousiasme gezien voor deze hervorming, wat natuurlijk het vermoeden alleen maar versterkt dat dit een beetje marchandering is geweest. Laten we toegeven dat dit een afsprakenhandel is geweest tussen de meerderheid van het Vlaamse Parlement en tussen de Franstaligen en de Vlamingen. Ik moet ook zeggen aan collega Bourgeois van de N-VA, hoezeer hij ook probeert vandaag de maagdelijkheid aan te houden, dat hij ze is verloren op een vrijdagnamiddag in de kamercommissie voor de Binnenlandse Zaken. De vrijdag is de uitbetaaldag geworden voor de N-VA. Op een of andere manier,

02.01 **Pieter De Crem** (CD&V): Il est regrettable qu'il n'y ait que neuf Membres pour participer à un débat si important!

M. Cortois a fait une déclaration importante: le VLD soutiendra les amendements du CD&V visant à scinder l'arrondissement électoral de Bruxelles-Hal-Vilvorde. Cette déclaration expliquerait-elle que le groupe VLD ait quitté l'hémicycle? Si les Flamands le veulent, la scission de cet arrondissement deviendra réalité demain.

Le ministre Patrick Dewael est le seul à avoir défendu le seuil électoral de 5%, les suppléants et l'abaissement de l'âge d'éligibilité. Pour le reste, la majorité s'est montrée peu enthousiaste. Par conséquent, il est très clair qu'il a été recouru à diverses combines: au Parlement flamand, avec les francophones et avec M. Bourgeois. La N-VA a perdu définitivement sa virginité en troquant son soutien aux arrondissements provinciaux contre des garanties financières.

mijnheer Bourgeois, bent u hoe dan ook de gangmaker geworden van de provinciale kiesomschrijving op Vlaams vlak. Het is een partijgenoot van u die de provinciale kiesomschrijving via een ontwerp van decreet heeft ingediend. Dit gunstig stemmen van de paarse meerderheid heeft u inderdaad geld opgebracht. Ik neem daarvan akte. Ik denk dat iedereen in dit Parlement, maar ook daarbuiten, zijn mening heeft gehad. Eigenlijk is voor u de vrijdag, zoals vroeger, de uitbetaaldag geweest. U bent cash betaalt voor uw loyale diensten aan paars in de Vlaamse regering.

02.02 Geert Bourgeois (N-VA): Mijnheer de voorzitter, ik ga niet tot vervelens toe herhalen wat ik al heb gezegd. Het verhaal van de heer De Crem klopt langs geen kanten.

Ik heb u daarstraks gezegd, mijnheer De Crem, waarom wij dat decreet hebben ingediend. Ik ben er nog altijd trots op dat wij dit hebben gedaan omdat wij daarmee invulling hebben gegeven aan de Vlaamse autonomie, wat anders niet zou zijn gebeurd. Ik was een beetje verrast dat uw partij in het Vlaams Parlement zich alleen afwijzend heeft opgesteld. Zij had het voorstel ook kunnen amenderen. Ik heb het al gezegd. Voor ons mocht er perfect een andere regeling uit de bus komen. Men had, bijvoorbeeld, West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen en Antwerpen in twee kringen kunnen indelen waardoor men de negatieve effecten van de apparentering ook grotendeels ontweek, als men Vlaams-Brabant maar overeind hield. Ik denk dat er over Limburg ook een consensus is om de kring provinciaal te houden.

Ten tweede, wij wilden vermijden dat er weer een prijs aan de Franstaligen zou worden betaald. Dat is heel duidelijk.

Ten derde, het is ook zo dat wij ons in staat van wettige zelfverdediging bevonden. Dat heeft niets met de financiering te maken, maar wij wilden absoluut vermijden, als men die drempel invoerde – wat men ook heeft gedaan en waarvoor men een tweederde meerderheid heeft – dat een provinciale drempel van 5 procent nog eens bovenop de arrondissementele, kleine kieskringen zou komen. Dat is de waarheid van het verhaal. Niets dan de waarheid daaromtrent. Vanuit de meerderheid zijn allerhande pogingen ondernomen om de stemming over dat decreet nog tegen te houden, waarmee wij het absoluut niet eens waren. U weet ook allemaal hoe het is verlopen. U hebt gezien hoe men aan een tweederde meerderheid is gekomen en hoe men het Vlaams Blok over de streep heeft gehaald. Dat is een ander verhaal, waar wij voor niets tussen zitten. Wij hebben over niets onderhandeld in heel die kieshervorming.

02.03 Pieter De Crem (CD&V): Collega Bourgeois, hoezeer u ook uw best doet, de twijfel blijft. Ik vrees dat de aanpassing van de wet op de partijfinanciering voor u niets anders dan een begrafenisvergoeding voor uw partij inhoudt en wanneer u in uw hart kijkt, weet u dat net zo goed als ik.

Collega's, wij hebben een heel eigenaardige discussie gevoerd in de commissie voor de Binnenlandse Zaken. Ik had het over de teletijdmachine van professor Barabas. Tien jaar geleden hadden we een aantal belangwekkende fenomenen in dit land. In de boekenrekken van veel boekhandels verschenen de

02.02 Geert Bourgeois (N-VA): Les déclarations de M. De Crem ne riment à rien. J'ai expliqué pourquoi nous avons soutenu le projet de décret au parlement flamand. Il complète l'autonomie flamande, nous souhaitons éviter que des concessions soient faites aux francophones et nous étions en état de légitime défense : si un seuil électoral de 5 pour cent est instauré, il ne sera pas assorti de circonscriptions électorales d'arrondissement.

Au parlement flamand, la majorité a d'ailleurs tenté de reporter le vote sur les circonscriptions. Mais nous nous y sommes opposés. Nous sommes d'ailleurs étrangers au déroulement du vote et au soutien du Vlaams Blok.

02.03 Pieter De Crem (CD&V): M. Bourgeois n'est pas à même de lever les doutes. La loi sur le financement des partis telle qu'elle a été adaptée ne rapportera que l'argent des funérailles du N-VA. Il le sait comme moi.

Il y a dix ans paraissaient les premiers "Burgermanifesten", débordant d'idées révolutionnaires

Burgermanifesten. Daarin stonden allerlei bijzonder interessante zaken: het uit de Staat stappen - ik weet niet of u zich dat nog herinnert - en een heel eigenaardige financiering van de sociale zekerheid. Wat er ook bijzonder belangrijk was, was het rendez-vous met de burger, de echte democratie. Ik haal daarvan een aantal voorbeelden aan omdat ze zo revolutionair waren. Ze werden in deze coalitie echter doorgespoeld, maar ik wil er toch een aantal aan de minister van Binnenlandse Zaken meedelen.

Ten eerste, wat was de basisregel van politieke participatie bij de VLD in de Burgermanifesten? De kieskringen moesten zo klein mogelijk zijn. Hoe groter de kieskring, hoe groter de vervreemding. Vervreemding of aliënatie is een marxistisch principe en dat moest dus absoluut worden verwijderd en de kieskringen moesten zo klein mogelijk zijn.

Ten tweede, de grootste vervorming van de democratie was de opvolger. De opvolgers waren degenen die niet aan het democratische oordeel waren onderworpen, maar wel zij die hetzij door het hebben van een goede vriendschapsband met de voorzitter, de voorzitter, de vrouw van de voorzitter, de man van de voorzitter of de vriendin van de voorzitter op de eerste plaats kwamen en zo van de opvolging verzekerd waren en misschien zicht hadden op een parlementair mandaat. Mijnheer de minister van Binnenlandse Zaken, u hebt zelf, weliswaar in een andere gedaante, de opvolging een van de meest perfide zaken van het politieke bestaan van de twintigste eeuw genoemd. We zien nu echter dat de opvolger in geval van ontslag, overlijden of belemmering, degene is die als eerste niet verkozen is op de effectieve lijst.

Wat ik niet begrijp, is dat u nu met evenveel verve verkondigt dat het net een hoogmis is voor de democratie dat de opvolgers weer worden ingevoerd.

Ten derde, wat was de rijkdom? Wat ging in tegen de schraalheid van ons politiek landschap in België en Vlaanderen? Het panorama van politieke partijen. Het veelkleurig palet was een weldaad voor de democratie. Het was ook dat veelkleurige palet dat er ooit voor heeft gezorgd dat u terechtgekomen bent in een coalitie die wij paars-groen zijn gaan noemen. Een beetje blauw, een beetje rood en een beetje groen. Wij hebben ooit eens de kleuren gemengd en er kwam niet paars-groen uit maar bruin, maar dat is natuurlijk iets anders.

U die met evenveel gemak de meerwaarde van dat veelkleurige palet hebt verdedigd, zegt nu dat alle partijen met minder dan 5% niet meer waardig zijn om te worden vertegenwoordigd. U vindt dat een bijdrage. Wij vinden dat absoluut een verarming van het politieke landschap. Wij begrijpen niet dat de groenen daarmee zelf hun doodvonnis hebben getekend. Zij zijn door u doodgeknuffeld tijdens een machtsdeelname en betalen daarvoor nu de tol. Zij zitten al een beetje verder dan de heer Bourgeois met zijn begrafenisvergoeding. Voor hen is het al R.I.P. Zij zijn recht in de electorale put terechtgekomen.

02.04 Geert Bourgeois (N-VA): Mijnheer de voorzitter, ik ben bijzonder ontroerd door de woorden van medeleven van de heer De Crem. Mijnheer De Crem, misschien kunt u zich bezighouden met de evolutie van uw eigen partij. Als u dan toch alludeert op

qui sont à présent balayées par cette coalition. Ces Burgermanifesten préconisaient l'instauration de circonscriptions électorales plus petites : en effet, plus elles sont grandes, plus le malaise est grand. Désormais la population votera par circonscription électorale provinciale.

On avait dit que les suppléants occasionnaient un déséquilibre démocratique. Ils avaient été considérés comme l'un des éléments les plus perfides du système politique. Mais voilà qu'ils sont réhabilités. La palette multicolore de partis politiques a été qualifiée de bienfait pour la démocratie. C'est grâce à cette palette que le VLD a pu intégrer une coalition. Mais voilà que le VLD appauvrit le paysage politique en instaurant un seuil électoral. Les Verts ont été mortellement étreints et la N-VA a déjà perçu son indemnité funéraire. A la fosse électorale, donc. Si celle-ci est octroyée, il ne me reste plus qu'à rédiger l'épilogue de notre offre faite à M. Bourgeois de participer avec nous aux élections flamandes en compagnie d'au moins cinq candidats de son parti.

02.04 Geert Bourgeois (N-VA): A mon tour alors de raconter ma propre version de l'histoire. M. De Crem ferait mieux de s'occuper de

opiniepeilingen, moet u misschien de evolutie daar eens bekijken. Ik ben niettemin bijzonder getroffen door uw diepe blijken van zorg voor de N-VA. Ik moet u zeggen dat wij het wel redden. Wij gaan er wel komen. Wij zijn een partij in opbouw.

Over de financiering, mijnheer De Crem, heb ik altijd gelezen en gehoord – uw partij was niet aanwezig in de commissie voor de Binnenlandse Zaken – dat uw partij dit ook zou steunen en dat u dit een zaak van rechtvaardigheid vond, net als wij. Nu geeft u de indruk dat u daar plots niet meer achter staat. Het is niet de eerste keer dat ik CD&V een bocht van 180 graden zie maken. Blijkbaar vindt u dit plots geen goede zaak meer.

02.05 Pieter De Crem (CD&V): Mijnheer Bourgeois, mochten we nu een gesprek hebben onder vier ogen, dan zou u een andere toon aanslaan. Wij gunnen u immers uw geld, echt waar. Wij gunnen u ook zoveel mogelijk kiezers. Het zullen er alleen geen 5% zijn van het Vlaamse electoraat. U kan ons niets misgunnen en zeker niet het feit dat wij het u ooit hebben gegund om met minstens vijf mensen van uw partij samen met ons deel te nemen aan de Vlaamse verkiezingen en deel uit te maken van onze fractie in het Vlaams Parlement. Mijnheer Bourgeois, als de begrafenisvergoeding is uitbetaald en na 13 juni 2004 zal ik de pen ter hand nemen om daarvan de epiloog te schrijven en u zal daarin een belangrijke rol spelen.

02.06 Geert Bourgeois (N-VA): Mijnheer De Crem, als u de epiloog schrijft, dan zal ik u met veel plezier de e-mails van uw voorzitter tot op de laatste dag van de onderhandelingen voorleggen en u aantonen op welke punten die kartelbesprekingen afgesprongen zijn. Dat gebeurde tot genoegen van u. U gunde ons dat kartel immers niet zozeer. U zei toch publiekelijk dat het alleen maar ging over de postjes en over de centen. Mijnheer De Crem, u was een van de CD&V-leden die daarmee blijkbaar een beetje last had, als ik uw interviews mag geloven. Er waren andere mensen in uw partij die dat een beetje anders zagen. U weet echter heel goed waarop het uiteindelijk afgesprongen is. Als u een epiloog schrijft, dan zal ik mijn epiloog er gerust naastleggen.

De **voorzitter:** Vanop de sp.a-banken wil men een korte interventie doen, als ik het goed begrepen heb.

02.07 Geert Lambert (sp.a-spirit): Mijnheer de voorzitter, het zijn de Spirit-banken. Ik wil gewoon eens graag die e-mails lezen.

02.08 Pieter De Crem (CD&V): Dat zullen we doen nadat we de e-mails tussen de sp.a en Spirit over DHL en de rol van minister Anciaux in het Zaventem-dossier hebben gelezen. Dat zal spitanter zijn dan de min of meer veredelde gesprekken die wij met de N-VA hebben gevoerd.

Mijnheer de voorzitter, ik kom aan mijn punt en ik heb het eigenlijk reeds gemaakt.

Het punt is dat we hier te maken hebben met electorale zelfbediening. Het is de cash-and-carry van socialisten en liberalen om een aantal zaken te versnijden in functie van zelfbediening. Het feit dat de kiezer vraagt naar een eenduidig systeem tussen Vlaamse en federale verkiezingen gaat uiteraard in tegen alle logica, mijnheer de ex-minister-president.

son parti et, par exemple, de compulser les sondages d'opinion. Dans un premier temps, le CD&V ne voyait d'ailleurs aucune objection au nouveau mode de financement mais il a soudain fait volte-face.

02.08 Pieter De Crem (CD&V): Il s'agit là d'un cas de libre-service électoral. Nul ne pense que la participation s'en trouvera accrue. Le fait qu'un tiers des membres de ce parlement n'aient jamais figuré sur une liste effective affaiblit considérablement la démocratie. Il en va de même en ce qui concerne la double candidature. Quant au système électoral, il ne faut pas non plus vouloir aller à l'encontre de la volonté du peuple. Un jour, la population en aura assez de l'attelage violet. J'espère

que ce sera bientôt.

Ik denk dat, indien u nog in uw zetel van minister-president van Vlaanderen zou hebben gezeten, u een totaal andere toon zou hebben aangeslagen. Het weze zo. Niemand gelooft dat dit een betere participatie met zich zal meebrengen. Wat vooral belangrijk is, is eigenlijk één van de meest verschrikkelijke zaken die zich hebben voltrokken tijdens de verkiezingen van 18 mei 2003, namelijk dat in deze Kamer een derde van de leden nooit op een effectieve lijst heeft gestaan maar via opvolging in het Parlement is gekomen, dat mensen die gekandideerd hebben voor Kamer, Senaat en een aantal andere parlementen hier nooit zijn opgedoken, dat we dit via de dubbele kandidaatstelling bij de regionale verkiezingen in Europa opnieuw zullen hebben. Dat is de echte verzwakking van de democratie. U doet dat puur uit overlevingsdrang. Ik zeg u echter één zaak. U kunt aan het kiessysteem rammelen zoveel u wil, u kunt de volkswil niet misleiden. Welk kiessysteem u ook brengt, ooit zal de bevolking zeggen dat ze niet meer van paars moet hebben. Wij rekenen erop dat dit zo vlug mogelijk gebeurt.

02.09 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, met het aantreden van paars-groen, van Verhofstadt I, zou het gedaan zijn met de communautaire problemen, waarbij er geen onenigheden meer zouden bestaan tussen het Vlaamse en het federale niveau. Het zou gedaan zijn met de januspolitiek, de politiek van de twee gezichten, waarbij de fracties van de meerderheid op Vlaams niveau lijnrecht het tegenovergestelde zegden van hun tegenvoetters op federaal vlak. Minister-president Dewael ging met veel bombarie op de koffie bij de Walen en alle plooiën waren plots gladgestreken. Hoe pijnlijk wordt dit goedkope verhaaltje vandaag doorprikt! Vandaag heeft diezelfde Dewael een nieuw kostuum aangetrokken en is hij zijn dure eden van weleer vergeten. De man heeft niet alleen niets bereikt om de toekomst van Vlaanderen veilig te stellen: in plaats van meer autonomie kregen we een federale recuperatie en werd de geldstroom van Vlaanderen naar Wallonië nog versterkt. Er kwam geen Vlaamse gezondheidszorg. De kinderbijlagen werden niet naar de Gemeenschappen overgeheveld. De fiscale autonomie was uiterst marginaal. De regeling voor Brussel die al zo nadelig was voor de Vlamingen en hen al zo weinig autonomie bezorgde, zorgde ervoor dat onze positie in Brussel meer dan ooit in het gedrang kwam. De zo noodzakelijke splitsing van Brussel-Halle-Vilvoorde, van het gerechtelijk arrondissement en het kiesarrondissement die was te regelen voor 2003, werd niet gerealiseerd.

Een lamentabel palmares, mijnheer de vice-premier. Met Dewael heeft Vlaanderen zijn eer verloren. Met Dewael heeft Vlaanderen stappen achteruit gezet, eerder dan vooruit. Van den Brande was een zegen, vergeleken met zijn opvolger. Van den Brande was zeker geen zegen voor de Walen, integendeel. Ik denk dat Van den Brande een aantal stappen vooruit heeft gezet en dat hij het minstens goed meende.

02.10 Minister Patrick Dewael: Hij ging niet vooruit.

02.11 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): Hij ging niet vooruit, maar ik heb u ook alleen ter plaatse zien trappelen.

02.12 Minister Patrick Dewael: Ik denk aan de hometrainer. Men

02.09 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): Le gouvernement arc-en-ciel s'était fait fort de résoudre la question communautaire. Ce discours facile a été douloureusement démonté. La Flandre n'a pas ses soins santé, les allocations familiales n'ont pas été communautarisées, l'autonomie flamande est très marginale, la position du Flamand à Bruxelles est plus que jamais compromise et l'arrondissement électoral ni l'arrondissement judiciaire de Bruxelles-Hal-Vilvorde n'ont été scindés. Comparé au ministre-président Dewael, son prédécesseur était une bénédiction.

02.12 Patrick Dewael, ministre:

wordt daarvan zeer moe, hoewel men geen centimeter is opgeschoven. Ik kan alleen constateren dat de jaren waarin Van den Brande minister-president was, de staatshervorming geen millimeter vooruit is gegaan, maar dat tijdens de vorige legislatuur wel degelijk stappen werden gezet, zowel op het vlak van de fiscale autonomie als inzake bijkomende bevoegdheidsoverdrachten. Dat gaat niet ver genoeg voor u. U wilt de splitsing van het land. Dat is mijn doel niet. Ik zal u altijd ontgoochelen en dat is maar goed ook.

02.13 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): Mijnheer de minister, ik kan alleen maar vaststellen dat de fiscale autonomie slechts een zeer flauw afkooksel was van hetgeen oorspronkelijk bedoeld was. Met de bevoegdheden die naar Vlaanderen worden overgeheveld kan men zeer weinig kopen. Wat betreft meer autonomie inzake de gemeentelijke besturen, dat kunnen we inderdaad niet ontkennen. Anderzijds zijn de hefboomen voor meer Vlaams economisch beleid en voor meer vooruitgang op het vlak van de werkgelegenheid er niet gekomen. Om maar één voorbeeldje te geven, de hilarische situatie met de Plantentuin van Meise toont aan dat de zogenaamde staatshervorming nauwelijks iets te betekenen had. We zijn ter plaatse blijven trappelen, terwijl we zoveel mogelijkheden hadden, terwijl de Walen vragende partij waren en meer centen moesten hebben. We hadden veel meer kunnen bereiken. Met deze VLD is dat echter niet gebeurd.

Het was dan ook allerminst verwonderlijk dat de heer Dewael nog voor het moment van de evaluatie, nog voor zijn eerste echte examen als regeringsleider zijn schup afkuiste in Vlaanderen en met veel vertoon de tricolore sjerp aantrok. Hij liet zelfs niet na om het Vlaamse Parlement openlijk te beledigen omwille van de zogenaamde benepen sfeer die er heerste. Dit hoogmoedig gedrag tekent de heer Dewael ten voeten uit. Deze minister heeft geen Vlaamse inborst. Zijn Vlaamse standpunten waren alleen maar een flinterdunne laag vernis, omdat het zo moest, omdat de schijn moest worden gered.

Vandaag komt de echte Dewael naar voren, een Belgische minister die geen begrip toont voor de Vlaamse eisen.

Het Vlaams Parlement zegt unaniem, met inbegrip van de unanieme VLD-fractie, dat Brussel-Halle-Vilvoorde moet worden gesplitst voor de Europese verkiezingen. Het kan immers gewoon niet dat Waalse lijsten in een groot deel van Vlaanderen stemmen komen roven, terwijl het omgekeerde niet mogelijk is. Dat is regelrechte discriminatie, waaraan nochtans op heel eenvoudige wijze een einde kan worden gesteld. Mijnheer Tommelein, er is daarvoor geen bijzondere meerderheid nodig, als alle Vlaamse partijen dezelfde houding aannemen. Als alle Vlaamse partijen in het federale Parlement dezelfde houding aannemen als degene die ze aannemen in het Vlaamse Parlement, dan is de splitsing een feit. Dan is het gedaan met de discriminatie. Zo eenvoudig is dat. Er wordt zelfs geen enkel nadeel berokkend aan de anderen. De Franstaligen hebben hun vast aantal verkozenen voor Europa. Zij verliezen dus geen enkele zetel door de splitsing.

Het mocht echter niet zijn. VLD en natuurlijk ook spirit hebben de januskop opgezet. Ik wil spirit niet vergeten, maar ik kan het niet verhelpen dat er een verschil in formaat en niveau is tussen de heer Lambert en de heer Dewael. Wanneer ik VLD zeg, bedoel ik natuurlijk

Mon prédécesseur, M. Van den Brande, a pédalé dans le vide, sans vraiment avancer. Nous avons toutefois réalisé des progrès avec le gouvernement flamand, notamment en matière d'autonomie fiscale.

02.13 Bart Laeremans (VLAAMS BLOK): L'autonomie fiscale ne constitue qu'une mouture édulcorée de l'objectif initial. La Flandre ne peut faire grand-chose des compétences supplémentaires qui lui ont été attribuées. Le budget supplémentaire dont avait besoin la Wallonie constituait pourtant une excellente occasion d'obtenir davantage dans le cadre de la réforme de l'Etat, qui est aujourd'hui réduite à une peau de chagrin.

Il n'est pas surprenant que le ministre Dewael ait quitté le Parlement flamand avant de devoir y rendre des comptes. C'est un ministre belge qui ne fait preuve d'aucune compréhension à l'égard des exigences flamandes. Le Parlement flamand dans son intégralité, groupe VLD compris, demande la scission de Bruxelles-Hal-Vilvorde. Si les partis flamands soutenaient cette revendication au Parlement fédéral, la situation serait vite réglée: une majorité spéciale n'est même pas requise.

Le VLD joue sur deux tableaux, à l'exception de M. Cortois et peut-être de M. Tommelein, mais c'est uniquement pour sauver les apparences.

Les bourgmestres de Bruxelles-Hal-Vilvorde tirent la sonnette d'alarme. Le ministre de l'Intérieur ne fait cependant pas preuve de la moindre compréhension. Les vingt bourgmestres sont intimidés par la menace de poursuites pénales, ce qui ne fait qu'accentuer leur indignation. Dans leur appel lancé à cette Chambre, le 19 janvier, les

ook de links-liberalen van spirit. De VLD heeft de januskop opgezet, met uitzondering van de heer Cortois, die de schijn mag komen redden. Een uitzondering is misschien ook de heer Tommelein. VLD en spirit zullen in de Kamer net het tegenovergestelde zeggen als in het Vlaams Parlement.

Er is echter veel erger. De burgemeesters van Halle-Vilvoorde hangen aan de alarmbel. Zij kunnen niet langer aanvaarden dat het imperialisme en het gestook vanuit Brussel blijven voortduren. De vertekening van de verkiezingsuitslag in het kanton Lennik als gevolg van de unitaire kieskring was voor hen de druppel die de emmer deed overlopen.

In plaats van een tegemoetkoming zien we een minister van Binnenlandse Zaken die geen begrip toont voor de burgemeesters en niet zocht en zoekt naar een oplossing, waarbij de burgemeesters zich kunnen onthouden van de organisatie van ongrondwettelijke Europese verkiezingen. De minister intimideert enkel de 20 burgemeesters van Halle-Vilvoorde, die alleen maar hun vaderlandse plicht vervullen, met de zwaarst mogelijke sancties en strafrechtelijke vervolging. Alles wijst erop dat de huidige minister van Binnenlandse Zaken geen flauw benul heeft, van wat er in Vlaams-Brabant aan de hand is, noch van de actiebereidheid van de Vlaams-Brabantse burgemeesters.

Ik weet dat er door de meerderheidspartijen op dit moment heel zware druk wordt uitgeoefend op de burgemeesters van de meerderheidspartijen om hun protest te laten varen en zich te schikken naar de grillen van Dewael. U maakt hun verontwaardiging alleen maar groter.

Voor ik besluit, zou ik even willen citeren uit de oproep die zij twee dagen geleden, op 19 januari 2004, hebben gedaan aan de Kamer. Ik vind de oproep dermate belangrijk dat ik hem in de annalen van het Parlement wens opgenomen te zien. Ik citeer, maar begin niet bij het begin van de oproep: "Met deze willen we erop aandringen dat u" – dat is gericht aan ons allemaal – "als vertegenwoordiger van de Vlaamse bevolking, in overeenstemming met uw partijstandpunt, met het Vlaamse regeerakkoord en met de eensgezinde stellingname van het Vlaams Parlement de amendementen zou goedkeuren. Wij rekenen op de eensgezinde steun van de Vlaamse kamerleden om eindelijk de kieswet in overeenstemming te brengen met de Grondwet, onze hoogste wetsnorm, waaraan wij allen trouw gezworen hebben.

Wij kunnen inderdaad niet langer aanvaarden en tegenover onze bevolking niet langer verantwoorden dat in onze Vlaamse gemeenten de lijsten van buiten ons taalgebied, buiten onze Gemeenschap, buiten ons Gewest en buiten onze provincie worden voorgelegd".

Collega's, wil u even in eer en geweten nadenken over volgende vraag: indien de Vlaamse lijsten voor Europa, Kamer en Senaat in de provincies Waals-Brabant en Luxemburg aan de kiezers zouden worden voorgelegd en de Waalse lijsten in geen enkele Vlaamse provincie, hoe lang zou Wallonië dat aanvaarden? De vraag stellen is ze beantwoorden. Het is ondenkbaar dat onze Waalse landgenoten een dergelijke discriminatie ook maar één verkiezing zouden dulden. Wij wachten al veertig jaar, nu is ons geduld op, mijnheer de vice-

bourgmestres demandent de mettre la réforme électorale en concordance avec la Constitution en approuvant les amendements. Dans leurs communes, ils refusent désormais les listes d'une autre région linguistique. Les francophones n'accepteraient pas non plus la situation inverse. Les négociateurs flamands ont échoué. Nous n'attendons rien du forum communautaire; personne non plus n'a pour l'instant entamé le dialogue de Communauté à Communauté. Le Vlaams Blok se demande comment les députés fédéraux de la majorité réagiront à l'appel de leurs bourgmestres.

premier. “Als de splitsing van de kieskring” - ik citeer verder – “niet in het federale akkoord werd opgenomen, dan hebben Vlaamse onderhandelaars – en daar behoort u toe – gefaald in het behartigen van de belangen van diegenen die ze vertegenwoordigen”.

Het verwijzen van deze problematiek naar een forum zoals deze Vlaamse vice-premier doet is zonder meer kwetsend en beledigend. U weet trouwens perfect dat er geen resultaat kan worden bereikt. De ervaring met de vroegere Costa staat daar garant voor. “Trouwens”, zeggen nog altijd de burgemeesters, “tot op heden heeft geen enkel Vlaams federaal minister noch federaal parlamentslid enig initiatief genomen om die dialoog op te starten. Het gaat om een zaak die alle partijgrenzen overstijgt en die van essentieel belang is voor onze gemeenten en voor Vlaanderen.

Wij zijn niet bereid nog langer uitstel te aanvaarden, uw stem is daarom uiterst belangrijk en wij rekenen dan ook op uw steun, niet met woorden, maar met uw parlementaire macht, uw stem in het Parlement. De volksvertegenwoordigers zijn vertegenwoordigers van het volk en moeten weigeren gebruikt te worden als stemmachines. Wij zullen ons veroorloven de namen te publiceren”, zeggen nog altijd de burgemeesters, “van die parlementsleden die, door de amendementen niet goed te keuren, weigeren gehoor te geven aan de eensgezinde wens van Vlaanderen en ons dwingen andere wegen te bewandelen om te bekomen waarop wij gewoon recht hebben, zoals alle andere Vlaamse en Waalse gemeenten”. Tot daar het belangrijke citaat dat ik wou geven namens die burgemeesters.

Wij van het Vlaams Blok zijn benieuwd naar de reactie van de federale parlementsleden op deze ultieme oproep van de rechtgeaarde burgemeesters van Halle-Vilvoorde. Als de VLD, de sp.a en spirit hun eigen burgemeesters in de steek laten, hun eigen Leo Peeters in de steek laten, hun eigen Willy Dewaele in de steek laten, dan zullen wij op onze beurt niet nalaten daar ruchtbaarheid aan te geven in heel Vlaanderen. Dit weze gezegd.

De **voorzitter**: Mijnheer de minister, wij zijn aan het einde van de algemene bespreking en ik dacht dat u nu eventueel zou repliceren.

02.14 Minister **Patrick Dewael**: Mijnheer de voorzitter, er is ook nog het wetsontwerp tot regeling van de verdeling tussen de kiescolleges van het aantal in het Europees Parlement te verkiezen Belgische leden. Wordt dat dan onmiddellijk nadien besproken?

De **voorzitter**: Ik zal de algemene bespreking sluiten als niemand nog het woord neemt met betrekking tot het wetsontwerp nummer 582.

02.15 Minister **Patrick Dewael**: Als het hetzelfde debat is, dan zal ik mijn algemene opmerkingen formuleren.

De **voorzitter**: Tenzij, mijnheer de minister - en dan kunnen wij helemaal afsluiten - dat mij nu wordt bevestigd dat niemand meer wenst te reageren op de artikelen noch op de amendementen.

Mag ik ervan uitgaan dat niemand nog het woord vraagt met betrekking tot de artikelen en de amendementen van voornoemd wetsontwerp? In dat geval kunnen wij meteen afronden.

02.16 **Geert Bourgeois** (N-VA): (...)

02.17 Minister **Patrick Dewael**: Uiteraard, mijnheer Bourgeois, dat had ik wel verwacht.

Mijnheer de voorzitter, collega's, ik denk dat ik grosso modo opnieuw kan bevestigen wat ik in verband met deze ontwerpen in de Commissie heb naar voren gebracht.

Eerst en vooral wil ik een opmerking maken over de laattijdigheid. Deze ontwerpen werden ingediend in het parlement en werden met bekwame spoed in de commissie behandeld. In de vorige legislatuur heeft men ervoor geopteerd om een aantal aanpassingen aan te brengen aan ons kiessysteem en die aanpassingen werden doorgevoerd met het oog op de federale verkiezingen van 18 mei van vorig jaar.

In het regeerakkoord ging men effectief ervan uit dat dezelfde principes en regels grosso modo zouden moeten gelden voor de aanstaande regionale verkiezingen. Deze hervorming beoogt niet meer of niet minder dan, in eerste instantie, het systeem van de opvolgers, dat opnieuw werd ingevoerd voor de federale verkiezingen, ook opnieuw in te voeren met het oog op de verkiezingen van juni aanstaande en, in tweede instantie, dezelfde kiesdrempel in te voeren voor de verkiezingen van juni eerstkomende. Daarbij komen nog een aantal andere aanpassingen waarover weinig werd gedebatteerd, meer bepaald de verlaging van de kiesleeftijd tot 18 jaar, alsook het belangrijke principe van de gelijke vertegenwoordiging van man en vrouw op de kieslijsten. Ook deze elementen maken deel uit van de voorgestelde aanpassingen en last but not least is er nog de aanpassing van de zetelverdeling voor het Europees parlement. Rekening houdend met de uitbreiding van de Europese Unie is dat een procedure die in alle lidstaten moest worden geïmplementeerd.

Ik heb in de Commissie ruitelijk toegegeven dat de aanpassing inderdaad vrij laat komt, rekening houdend met de nabijheid van de verkiezingen, maar men kan niet zeggen dat het debat nieuw is. Het debat kwam tijdens de vorige legislatuur zeer uitvoerig aan bod en de aanpassingen gaan in dezelfde richting. Helemaal nieuw is dat dus ook niet.

Voorts wil ik nog antwoorden op de opmerking van de heer Bourgeois over een toevallige politieke meerderheid die de hervorming moet omzetten. Een aantal aanpassingen die wij hier voorleggen vereisen een tweederde meerderheid. Een tweederde meerderheid is geen toevallige politieke meerderheid, maar een zeer ruime meerderheid. Er werden een aantal intentieprocessen gemaakt om na te gaan hoe de tweederde meerderheid tot stand zou zijn genomen. Ik herhaal, als men een tweederde meerderheid effectief realiseert, dan kan dat bezwaarlijk worden omschreven als zijnde een toevallige politieke meerderheid.

Ten derde, ik heb de thema's naar voren gebracht die hier in deze ontwerpen aan bod komen. Ik heb de indruk dat een aantal collega's verder hadden willen gaan en andere materies nog hadden willen behandeld zien, onder meer een aantal aangelegenheden die ook in het arrest van het Arbitragehof naar voren zijn gekomen, maar u weet zeer goed wij daar nog tijd voor hebben en dat het nog perfect mogelijk is. Ik verwijs daarbij naar de splitsing van het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde. Wij hebben de

02.17 **Patrick Dewael**, ministre: Au cours de la précédente législature, des aménagements ont été apportés au système électoral fédéral. Nous avons estimé que les mêmes règles devraient être applicables aux élections régionales. Les projets en discussion règlent le rétablissement des suppléants, les circonscriptions électorales provinciales, le seuil électoral, l'abaissement de l'âge d'éligibilité à dix-huit ans et la représentation égale des hommes et des femmes. Il a fallu en outre tenir compte de la nouvelle répartition des sièges au Parlement européen.

J'ai admis en commission que cet aménagement intervenait tardivement mais une discussion approfondie avait été menée au cours de la législature précédente. M. Bourgeois a évoqué une majorité politique fortuite. Une majorité des deux tiers est une large majorité que l'on peut difficilement qualifier de fortuite.

Certains de mes collègues auraient souhaité aller plus loin sur la base de l'arrêt de la Cour d'arbitrage. Nous pouvons encore modifier le statut de Bruxelles-Hal-Vilvorde jusqu'en 2007. Cependant, les aménagements supposent un dialogue.

Au cours de la précédente législature, des progrès ont été enregistrés sur le plan communautaire. En période pré-électorale, le climat y est moins propice. L'accord de gouvernement prévoit l'organisation d'un forum.

Dans son arrêt, la Cour d'arbitrage n'interdit pas la double candidature pour l'Europe et un parlement régional. La Cour s'est prononcée sur la double candidature à la Chambre et au Sénat. Elle estime qu'un seuil électoral est justifié s'il est motivé. La justification figure dans l'exposé des motifs. Dans les

mogelijkheid om deze aanpassing door te voeren tot aan de eerstkomende federale verkiezingen in 2007.

Daarover is niets ingeschreven in het regeerakkoord. Collega's, ook over andere zaken is er niets in het regeerakkoord te lezen.

avis qu'il a rendus, le Conseil d'Etat n'a formulé aucune observation sur l'instauration d'un seuil électoral de 5 pour cent.

Ik wil mij op het spreekgestoelte beperken tot de vaststelling dat het gemakkelijker is in het Vlaams Parlement, met alle respect voor het Vlaams Parlement. Onder Vlamingen kan men gemakkelijk zeggen dat dit noodzakelijk is. Men kan alleen maar aanpassingen doorvoeren als men daar een dialoog over voert en als men tot een akkoord komt met de Franstaligen. Mijnheer Laeremans, dat is niet uw systeem. Dat is de lijn die ik in het verleden altijd heb gevolgd, mijnheer De Man. Ik zal van die lijn niet afwijken. Ik heb het daarstraks ook al vanop mijn bank gezegd.

Er is niets zo gemakkelijk als de eisen te maximaliseren, maar als er aan de andere zijde niemand is om tot een vergelijk te komen, dan gaat men niet vooruit. Ik kan alleen maar vaststellen dat in de vorige legislatuur op het vlak van de communautaire pacificatie in ons land in een goede verstandhouding wel degelijk stappen vooruit zijn gezet in het proces van de staatshervorming. Ik heb onmiddellijk ook naar voren gebracht dat, rekening houdend met de nabijheid van de verkiezingen in juni, het in een pre-electoraal klimaat het wellicht niet haalbaar zal zijn om substantiële vooruitgang te boeken in een aantal staatshervormingdossiers.

Er werd in het regeerakkoord echter wel een forum in het vooruitzicht gesteld en de problematiek van Brussel-Halle-Vilvoorde zal daar ongetwijfeld aan bod moeten komen, rekening houdend met de uitspraak van het Arbitragehof. Wij hebben daarvoor een termijn tot 2007, tenzij u dat op een vrij simplistische manier regelt door dat goed te keuren meerderheid tegen minderheid. Mijnheer Laeremans, u weet dat de realiteit iets ingewikkelder is dan dat.

Hetzelfde geldt voor de dubbele kandidatuur van het Europese en het Vlaamse Parlement. Er wordt gemakkelijk gezegd dat uit het arrest van het Arbitragehof zonder meer voortvloeit dat de dubbele kandidatuur voor Europa en voor een regionaal parlement evenzeer zou moeten worden verboden. Dat blijkt niet uit de lectuur van het arrest van het Arbitragehof. Het Arbitragehof heeft zich beperkt tot de dubbele kandidatuur van de Kamer en de Senaat, goed beseffend dat het hier gaat om een en dezelfde parlementaire assemblee, terwijl wij in verband met Europa en regionale parlementen wel degelijk over twee verschillende niveaus spreken.

Mijnheer Bourgeois, hetzelfde geldt ook voor de kiesdrempel. Ik begrijp uw bekommernis in verband met de kiesdrempel, maar ik heb ook in de commissie tot vervelens toe trachten uit te leggen dat het Arbitragehof – de Raad van State maakt desbetreffend geen enkele opmerking – een kiesdrempel perfect verdedigbaar vindt, die dan wel moet worden gemotiveerd. U zegt constant dat de kiesdrempel voor een regionaal parlement effectief hoger zou zijn dan het geval is voor de federale Kamer. Daarover gaat het niet. Het Arbitragehof zegt dat er geen afbreuk wordt gedaan aan het principe van de evenredige vertegenwoordiging, maar dat, als men een kiesdrempel voorstelt, die kiesdrempel ook moeten worden gemotiveerd. Ik verwijs naar de memorie van toelichting waar de verdediging van de kiesdrempel

staat ingeschreven.

De vooruitgang in het dossier sinds de uitspraak van het Vlaams Parlement is dat men slechts één kiesdrempel heeft. Wij hebben de voorbije weken in de commissie voortdurend gesproken over twee of drie kiesdrempels omdat er een provinciale kiesomschrijving zal zijn voor Vlaanderen. In Vlaanderen gaat het over één kiesdrempel van 5%. Als het nodig was, zou de Raad van State hierover wel degelijk opmerkingen hebben gemaakt in de adviezen, quod non. Dat is dus niet gebeurd.

Mijnheer de voorzitter, ik denk dat ik een antwoord heb gegeven op de essentiële bemerkingen die hier naar voren zijn gekomen. Uiteraard zal ik niet ingaan op ontwerpen die later aan bod zullen komen. Ik verwijs naar het ontwerp over het stemrecht van de Belgen in het buitenland. Collega Laeremans, u was haastig om daarover vragen te stellen. Dit moet vanuit de Senaat komen. Het is nu in behandeling in de commissie voor de Binnenlandse Zaken van de Senaat. Het zal in de Kamer de aandacht krijgen die het verdient. Ik denk dat ik op de meeste bemerkingen over de voorgestelde aanpassingen in verband met de ontwerpen die voorliggen een antwoord heb gegeven. Ik durf dus inderdaad vragen aan het Parlement uw goedkeuring te geven.

02.18 Geert Bourgeois (N-VA): Mijnheer de voorzitter, ik zal kort zijn. De minister heeft inderdaad bevestigd dat het een goede, normale parlementaire traditie is dat het Parlement het laatste woord krijgt.

Mijnheer de vice-eerste minister, ik heb aandachtig geluisterd naar wat u hebt gezegd. U geeft ruiterlijk toe dat u laat is, maar u argumenteert verder dat u in feite hetzelfde doet als hetgeen men al heeft gedaan op federaal niveau. Dat is ons punt niet. We zien wel wat er op ons af komt. We hebben het inderdaad al eens gezien; we hebben het al eens behandeld en iedereen weet waarover het gaat.

Het punt is dat het vanuit het oogpunt van een democratische organisatie van de verkiezingen heel laattijdig is. U creëert tevens een rechtsonzekerheid. Tot op heden weten wij immers niet of de regeling die u voorlegt stand zal houden. Wij maken ons sterk dat dit niet het geval zal zijn en dat het Arbitragehof zal schorsen en vernietigen. Op dit punt zullen we zien wie gelijk haalt.

Ik heb het inderdaad gehad over het feit dat uw meerderheid onvoldoende is. Ik betwist niet dat u hoogstwaarschijnlijk een tweederde meerderheid zult halen aangezien u de steun hebt van de cdH. Mijn punt is dat er in dit halfroond aan Vlaamse kant geen tweederde meerderheid is en dat de meerderheid daar beperkt is tot de toevallige gewone parlementaire meerderheid. Dit kan in mijn ogen niet. Vandaar ook dat men in de constitutieve autonomie eist dat er in Vlaanderen een tweederde meerderheid is voor het doorvoeren van hervormingen.

02.19 Bart Tommelein (VLD): Mijnheer Bourgeois, ik begrijp af en toe wel eens wat u bedoelt. Als u het hier echter voortdurend hebt over een toevallige parlementaire meerderheid en over een toevallige parlementaire tweederde meerderheid, wil ik u eraan herinneren dat deze meerderheid vandaag op drie zetels van een tweederde

02.18 Geert Bourgeois (N-VA):

Le ministre admet que la réforme est tardive mais fait par ailleurs valoir qu'on refait ce qui a déjà été fait au niveau fédéral. Le problème, c'est que la réforme arrive très tard du point de vue des élections démocratiques. De plus, on crée l'insécurité juridique. Nous ne doutons pas que la Cour d'arbitrage suspendra et annulera la mesure. Nous verrons bien qui a raison.

Je ne conteste pas que la majorité obtiendra sans doute une majorité des deux tiers fortuite. Elle jouit en effet de l'appoint du cdH. Du côté flamand, il n'y a qu'une majorité simple, pas une majorité des deux tiers. Ce n'est tout de même pas acceptable!

02.19 Bart Tommelein (VLD):

Nous sommes aujourd'hui à trois sièges d'une majorité des deux tiers. L'électeur en a voulu ainsi. Je trouve agaçant que M.

meerderheid staat en dat de kiezer dat zo heeft gewild. Ik vind het dus nogal flagrant dat u het steeds hebt over een toevallige meerderheid.

02.20 Geert Bourgeois (N-VA): Mijnheer Tommelein, u begrijpt toch heel goed dat, wanneer ik het heb over een toevallige meerderheid, ik bedoel dat dit hier de regeringsmeerderheid is en dat de meerderheid van vandaag morgen de oppositie kan zijn.

Als u de kieswetgeving hervormt, is het vanuit het oogpunt van goed bestuur beter dat ook de oppositie mee beslist en mee de hervormingen draagt, zoals dat in het Vlaams Parlement gebeurt. Daar moet men een tweederde meerderheid hebben. Het is een gewone feitelijke vaststelling dat u, zoals u hier voor het hele land naar een tweederde meerderheid streeft, u aan Vlaamse kant geen stem hebt van de oppositie. Dát is mijn vaststelling.

Mijnheer de vice-eerste minister, ik betwist de democratische legitimiteit van uw regeringsmeerderheid niet ...

02.21 Minister Patrick Dewael: Mijnheer Bourgeois, de Sint-Michiels-hervorming, waaraan u destijds vanuit de Volksunie nog gecoöpererd hebt, was toch ook een staatshervorming met een tweederde meerderheid, waarbij de groene partijen toen toch ook over de brug werden gehaald met ecotaksen? Hier zijn nu allerlei processen gevoerd over de vraag hoe het komt dat we die meerderheid bereiken. Ik heb daarop in de commissie al geantwoord. Indertijd hebt u de groene partijen meegekregen door ontwerpen te beloven die zelfs helemaal niets te maken hadden met de staatshervorming. Ik heb toen niet horen praten over een "toevallige tweederde meerderheid". Een tweederde meerderheid – bij de stemming zal moeten blijken of die gehaald wordt – is een tweederde meerderheid. Dat is een zeer ruime meerderheid. U mag daar niet zo minimalistisch overheen gaan of zo'n meerderheid afdoen als een toevalligheid. Dat vind ik niet correct.

02.22 Geert Bourgeois (N-VA): Mijnheer de vice-premier ...

02.23 Bart Tommelein (VLD): (...)

De **voorzitter:** Mijnheer Bourgeois, collega's, een ogenblikje. Laten wij toch nog enige discipline respecteren. Mme Nagy a demandé la parole; je la lui donne.

02.24 Marie Nagy (ECOLO): Monsieur le président, je voulais intervenir dans le débat car on y voit une espèce de dégringolade dans la manière dont se négocie la majorité des deux tiers. On peut négocier des majorités de deux tiers sur base d'un programme.

Je pense que l'accord de la Saint-Michel auquel le ministre Dewael faisait référence portait sur une série de réformes qui se trouvaient inscrites dans le programme des écologistes et dont un certain nombre n'ont été contestées par personne. C'est un accord politique qui a été fait au vu et au su de tout le monde et dans lequel les différents partenaires se retrouvaient dans les projets qui étaient sur la table.

L'accord qui est intervenu aujourd'hui est un accord de marchands dans lequel le cdH se dit qu'il a droit à son député germanophone et, en échange, il vote pour un projet qu'il a par ailleurs contesté lors de

Bourgeois ne parle que d'une majorité fortuite.

02.20 Geert Bourgeois (N-VA): M. Tommelein comprend très bien que je parle de la majorité gouvernementale. La majorité d'aujourd'hui peut être l'opposition de demain. Une bonne administration suppose que les réformes emportent aussi l'adhésion de l'opposition. Au Parlement flamand, il faut pour cela une majorité des deux tiers. Et du côté flamand, le gouvernement ne peut tabler sur aucune voix de l'opposition.

02.21 Patrick Dewael, ministre: Les accords de la Saint-Michel constituaient une réforme de l'État adoptée à la majorité des deux tiers. À l'époque, les partis écologistes s'étaient laissé convaincre par un projet sur les écotaxes, un sujet totalement étranger à la réforme de l'État. A l'époque, je n'ai jamais entendu M. Bourgeois parler d'une majorité "occasionnelle". Une majorité des deux tiers est bien une majorité des deux tiers.

02.24 Marie Nagy (ECOLO): De manier waarop de tweederde meerderheid hier wordt gehaald, is een ware afgang. Dergelijke afspraken moeten tot stand komen op basis van een programma. Het Sint-Michielsakkoord bevatte punten die beantwoordden aan het partijprogramma van Ecolo, het ging dus om een politiek akkoord. Hier hebben we veeleer met een koehandel te maken. In ruil voor een Duitstalig parlementlid aanvaardt de cdH vandaag een politiek project waartegen het zich tijdens de vorige regeerperiode

la législature précédente. Pourquoi pas? Mais on voit quand même une espèce de triste marchandage sur des bases qui ne sont même pas politiquement intéressantes, dans lesquelles on défend un projet. Au contraire, on défend un poste et, en échange, on obtient le renforcement du Vlaams Blok. C'est beau, la démocratie!

02.25 Raymond Langendries (cdH): Monsieur le président, nous sommes restés très calmes dans ce débat. Je voudrais demander à Mme Nagy si elle était contente sous la législature précédente que le cdH ait participé à la réforme de l'Etat, ce qui permet à votre ministre actuellement en charge de l'Education au niveau régional wallon de se faire le chantre du fait qu'il est parvenu à refinancer l'enseignement en Wallonie. Etiez-vous contente que le cdH participe à une majorité alternative?

02.26 Marie Nagy (ECOLO): C'est pour cela que je parle d'une dégringolade. Il est honorable de participer à une négociation pour refinancer la Communauté française. C'est une chose qui est à votre honneur, mais pas pour obtenir un élu de son parti au niveau germanophone, alors que toutes les forces germanophones étaient d'accord sur le fait d'essayer de garder une circonscription en Communauté germanophone. Refinancer la Communauté française, monsieur Langendries, est un projet politique que je respecte éminemment. A ce moment, nous avons salué votre attitude.

02.27 Raymond Langendries (cdH): Est-il éminemment déshonorant de permettre au parti le plus important de la Communauté germanophone de demander que la législation reste exactement la même que précédemment? Est-ce déshonorant? Non! Vous savez, madame, vous avez participé à des majorités alternatives. Nous avons participé à des majorités alternatives. Ne venez pas nous donner des leçons maintenant en ce qui concerne cette problématique! Vous y avez également participé avec quelques éléments qui ne sont pas toujours des plus honorables, croyez-m'en! (*Signe de protestation de Mme Nagy*)

Le **président**: Madame, le but de nos réunions n'est pas d'avoir une discussion entre membres. Il est d'avoir un échange de vues avec le ministre et éventuellement l'orateur mais pas avec d'autres membres!

02.28 Geert Bourgeois (N-VA): Ik had niet verwacht dat mijn tweede opmerking tot zulke discussie zou leiden. Ik wil nog eens herhalen, mijnheer de vice-premier, wat ik bedoel.

Ik betwist natuurlijk niet dat u een regering en meerderheid heeft in dit halfroond, noch dat dit een democratisch gelegitimeerde meerderheid is. Ik betwist ook niet dat u een tweederde meerderheid zult halen voor die hervorming. U hebt daarvoor inderdaad de cdH over de brug gehaald en dat is uw goed recht. Als u er partijen uit de oppositie bij betreft om tot uw tweederde meerderheid te komen, is dat inderdaad uw opgave en doet u wat u moet trachten te bereiken. Ik heb daar geen probleem mee. Mijn punt is dat u in Vlaanderen alleen maar een gewone meerderheid hebt. U hebt daar geen tweederde meerderheid en dat is niet gezond wanneer het gaat over zulke drastische hervormingen van de kieswetgeving. Dat is mijn punt: niet meer maar

nog afzette. Daar zit geen enkele politieke visie achter, maar het Vlaams Blok komt er wel versterkt uit.

02.25 Raymond Langendries (cdH): De cdH werkte onder de vorige regering mee aan de staatshervorming. Uw gemeenschapsminister bevoegd voor Onderwijs jubelt nu dat hij gezorgd heeft voor de herfinanciering van het onderwijs. U was toen maar wat blij met onze bijdrage aan die herfinanciering.

02.26 Marie Nagy (ECOLO): Juist daarom heb ik het over een afgang. Het is eervol aan een onderhandeling deel te nemen met het oog op de herfinanciering van de Franse Gemeenschap; in dit geval is van enig politiek project echter geen sprake.

02.27 Raymond Langendries (cdH): Is het schandelijk de belangrijkste Duitstalige partij toe te laten te vragen dat de wetgeving onveranderd zou blijven? Denk twee keer na alvorens u ons de les leest. U hebt zelf ook deel uitgemaakt van een alternatieve meerderheid; dat is voor u niet altijd eervol geweest. (*Teken van protest van mevrouw Nagy*)

02.28 Geert Bourgeois (N-VA): Je ne conteste pas que le gouvernement s'adosse dans cet hémicycle à une majorité issue d'élections démocratiques. De plus, il a parfaitement le droit de rassembler une majorité des deux tiers avec l'appui du cdH. Mais je voudrais souligner un point qui me paraît important: en Flandre, il n'y a qu'une majorité simple. Et quand des réformes fondamentales sont en jeu, j'estime que ce n'est pas sain.

ook niet minder.

Mijnheer de vice-premier, u zegt dat bepaalde collega's nog verder wilden gaan en gevolg wilden geven aan wat moest gedaan worden ingevolge de uitspraak van het Arbitragehof, maar u zegt daar nog tijd voor te hebben tot 2007. Ik vind dat een zwak antwoord. U hebt inderdaad tijd tot 2007, maar het uitgangspunt is dat het Arbitragehof uw knoeiboel vernietigd heeft op een aantal essentiële punten. Het heeft de hele regeling voor Vlaams-Brabant vernietigd. U hebt nu geen tijd als u een ordentelijke regeling wil uitwerken voor de Europese verkiezingen. Als u de Europese verkiezingen wil laten verlopen conform de grondwettelijke indeling van België in taalgebieden, dan had u nu Brussel-Halle-Vilvoorde moeten splitsen. Daarvoor hebt u geen tijd tot 2007. Die verkiezingen worden nu, op 13 juni gehouden. Uw eigen burgemeesters uit Halle-Vilvoorde eisen dit ook. Zij vinden dat er een einde moet komen aan die verfransing en zij hebben gelijk. Zij verwijzen naar de actie destijds van de burgemeesters tegen de talentelling. Ik geloof dat u op dit punt nog niet aan het einde bent. We zullen zien wat het Arbitragehof daarvan maakt.

Een ander punt, de dubbele kandidaatstelling. We hebben daar uitvoerig over gediscussieerd. U overtuigt mij opnieuw niet. U verwijst naar de uitspraak van het Arbitragehof en zegt dat het daar over één assemblee ging, Kamer en Senaat. Ten eerste, zijn Kamer en Senaat niet dezelfde assemblee. Ten tweede, heeft het Arbitragehof dit niet in ogenschouw genomen. Het Arbitragehof heeft twee argumenten gebruikt om die regeling te vernietigen en die argumenten zijn perfect valabel voor de verkiezingen voor het Vlaams Parlement en het Europees Parlement. Trouwens, ik wil er tussendoor op wijzen dat je niet tegelijk in Vlaams en Europees Parlement kan zetelen. Dit is verboden bij door de wet van 1989. Je kunt niet op de twee niveaus tegelijk zetelen. Wat je wel kunt is zetelen in gemeenteraad en Vlaams Parlement of gemeenteraad en federaal Parlement. Je kunt niet tegelijk in het Vlaams Parlement en het Europees Parlement zetelen.

Het Arbitragehof heeft twee argumenten gegeven. Een, het argument van ongelijkheid tussen de kandidaten. Iemand die een dubbele kandidaatstelling heeft, mag meer middelen aanwenden en heeft een breder forum en wordt dus bevoordeeld. Ik zie niet in waarom dit argument niet valabel zou zijn bij de bespreking van dit ontwerp, waar het gaat over Vlaams Parlement en Europees Parlement. Twee, het Arbitragehof heeft gezegd dat de kiezer kan misleid worden en het nuttige effect van zijn stem niet kan beoordelen. Gelet op het feit dat bij de verkiezingen van 18 mei nog veel meer voorkeurstemmen uitgebracht zijn dan vroeger, geldt dit argument des te meer. Bijna 70% van de mensen stemt voor een bepaalde persoon.

Welnu, het Arbitragehof heeft gezegd dat iemand die stemt voor een persoon, het nuttig effect van zijn stem niet kan inschatten omdat hij niet weet of die mevrouw of die heer in deze of gene assemblee zal zetelen. Die twee argumenten lijken mij zeer stevig en we gaan ze ook ontwikkelen in ons beroepsschrift voor het Arbitragehof.

Ten slotte, wat de kiesdrempel betreft, u zegt dat er moet worden gemotiveerd. Inderdaad, dat is elementair. U moet motiveren, maar er is meer dan dat. Het Arbitragehof heeft op klacht van Vivant de

Je trouve que le ministre a fourni une réponse assez insignifiante à mes questions quand il a dit qu'il reste encore au gouvernement du temps jusqu'à 2007 pour répondre aux observations de la Cour d'arbitrage. Cette même Cour a en effet réduit à néant un certain nombre de points essentiels de la réglementation. Elle a annulé notamment toute la réglementation prévue pour le Brabant flamand. Le gouvernement n'a plus le temps d'élaborer une réglementation en bonne et due forme avant les élections européennes. Si on voulait qu'elles se déroulent conformément à la subdivision constitutionnelle de notre pays en régions linguistiques, Bruxelles-Hal-Vilvorde aurait dû être scindé avant le 13 juin 2004. Les bourgmestres VLD de Hal-Vilvorde l'exigent également parce qu'ils estiment qu'il faut mettre un terme à sa francisation.

Je le répète, les arguments du ministre dans le dossier des doubles candidatures ne me convainquent pas. Il souligne que le jugement de la Cour d'arbitrage ne concerne qu'une seule assemblée: la Chambre et le Sénat. Mais pour commencer, la Chambre et le Sénat ne sont pas la même assemblée. Deuxièmement, la Cour d'arbitrage n'a pas pris ce fait en considération. Les arguments de la Cour sont parfaitement applicables aux élections du Parlement flamand et du Parlement européen. Il est d'ailleurs impossible de siéger en même temps au Parlement flamand et au Parlement européen.

Selon la Cour d'arbitrage, la double candidature met en péril l'égalité entre les candidats. Celui ou celle qui se porte deux fois candidat a le droit d'employer plus de moyens financiers, dispose d'un forum plus large et est donc privilégié. En outre, l'électeur peut

kiesdrempel voor het Federaal Parlement niet vernietigd met een heel uitdrukkelijke motivering: gelet op het feit dat de kieskringen worden vergroot en gelet op de geringe hoogte van de kiesdrempel, is er geen onevenredige beperking van het kiesstelsel. Dat heeft het Arbitragehof beslist.

Welnu, mijnheer de vice-premier, ik toon aan – het Arbitragehof zal oordelen wie gelijk heeft – dat de kiesdrempel nu veel hoger ligt en dat er dus wel een naar mijn aanvoelen onevenredige beperking is van het kiesstelsel dat evenredigheid en proportionaliteit vergt. Dat hebt u zelf in de commissie bevestigd. De argumentatie van het Arbitragehof gaat dus veel verder dan te zeggen dat de wetgever de kiesdrempel formeel moet motiveren. Het Arbitragehof heeft uw vorige hervorming niet vernietigd op basis van een dubbele redenering: de kieskringen zijn groter en de drempel is niet zo hoog dat hij onevenredige gevolgen heeft. Dit lijkt mij nu wel het geval te zijn en het Arbitragehof zal in deze zaak het laatste woord hebben.

être induit en erreur et ne pas être en mesure d'apprécier l'effet de sa voix. Lors du scrutin du 18 mai, il y a eu beaucoup plus de voix de préférence qu'auparavant, ce qui rend cet argument d'autant plus pertinent.

La non-annulation du seuil électoral était motivée. Dorénavant, ce seuil sera plus élevé.

Le **président**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles ***Bespreking van de artikelen***

Nous passons à la discussion des articles du projet de loi spéciale portant diverses modifications en matière de législation électorale. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(584/1)**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan van het ontwerp van bijzondere wet houdende verschillende wijzigingen van de kieswetgeving. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(584/1)**

Le projet de loi compte 21 articles.
Het wetsontwerp telt 21 artikelen.

Amendements déposés:
Ingediende amendementen:

Art. 1bis

- 1: Geert Bourgeois **(584/2)**

Art. 2bis

- 35: Servais Verherstraeten, cs. **(584/7)**

Art. 3

- 12: Paul Tant, cs. **(584/4)**

Art. 4

- 8: Josy Arens **(584/4.)**

- 27: Geert Bourgeois **(584/5.)**

Art. 6

- 15: Paul Tant, cs. **(584/4.)**

- 3: Marie Nagy **(584/4)**

- 28: Geert Bourgeois **(584/5)**

Art. 7

- 16: Paul Tant, cs. **(584/4.)**

- 29: Geert Bourgeois **(584/5.)**

Art. 8

- 17: Paul Tant, cs. **(584/4.)**

- 30: *Geert Bourgeois (584/5.)*
Art. 10
- 19: *Paul Tant, cs. (584/4)*
Art. 12
- 20: *Paul Tant, cs. (584/4)*
Art. 14
- 9: *Josy Arens (584/4.)*
- 31: *Geert Bourgeois (584/5.)*
Art. 14ter
- 23: *Paul Tant, cs. (584/4)*
Art. 15
- 32: *Geert Bourgeois (584/5.)*
Art. 16
- 33: *Geert Bourgeois (584/5.)*
Art. 16bis
- 36: *Servais Verherstraeten, cs. (584/7)*
Art. 17
- 37: *Geert Bourgeois (584/7)*
Art. 18
- 34: *Geert Bourgeois (584/5.)*
Art. 18bis
- 26: *Paul Tant, cs. (584/4)*

02.29 Pieter De Crem (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik heb een algemene opmerking over de amendementen. Het gaat over de hele problematiek van de amendementen die wij hebben ingediend en die eigenlijk ook tekstcorrecties zijn. De tekstcorrecties werden echter bij gratie van een meerderheid in de commissie nooit aanvaard. Ik veronderstel dat ze ook niet meer zullen worden aanvaard. De tekst zal na de bespreking in de Kamer aan de Senaat worden overgezonden. De Senaat is dan echter niet meer bij machte om de tekstcorrecties nog aan te brengen. Er kan dus een gigantisch probleem rijzen.

De **voorzitter**: Mijnheer De Crem, het is een beetje jammer dat Kamervoorzitter De Croo hier niet is en zijn mening over de kwestie niet rechtstreeks kan geven. Ik heb er daarnet met hem over gesproken. Dat stelt immers inderdaad een probleem. Als in één Kamer amendementen verworpen zijn en de tekst wordt aan een tweede Kamer overgezonden, dan kan men op dat gedeelte van de tekst niet doen alsof het louter een correctie is. Men handelt dan immers in strijd met de letter zelf en dus ook met de geest van wat werd goedgekeurd in de Kamer. Ik ben dus geneigd – na even met Herman De Croo over het probleem te hebben gesproken – te zeggen dat de amendementen niet meer als technische correctie kunnen worden besproken in de Senaat. Eerlijkheidshalve moet ik eraan toevoegen dat het de Senaat zelf is die erover beslist. Ik hoop dat zij het in al haar wijsheid doet.

02.30 Marie Nagy (ECOLO): Monsieur le président, en ce qui concerne mon amendement, qui porte le n° 3, je me réfère simplement à ma justification écrite, qui est assez explicite sur les

02.29 Pieter De Crem (CD&V): Les amendements que nous avons présentés sont en fait des corrections de texte. Ils n'ont toutefois pas été acceptés en commission et je présume que ce ne sera pas non plus le cas en séance plénière. Au terme de la discussion, le texte sera transmis au Sénat. Si cette Assemblée n'est plus en mesure d'apporter des corrections de texte, nous allons au devant de problèmes de taille.

Le **président**: J'ai évoqué cette question avec M. De Croo. Si des amendements sont rejetés par la première Chambre et que le texte est transmis à la deuxième Chambre, on ne peut prétendre qu'il ne s'agit que de simples corrections, car on irait à l'encontre de l'esprit et de la lettre de ce qui a été adopté à la Chambre. Je suis tenté de dire que les amendements ne peuvent plus être considérés comme des corrections techniques au Sénat. Il appartient néanmoins au Sénat de se prononcer à ce sujet.

02.30 Marie Nagy (ECOLO): Ik verwijs naar mijn schriftelijke verantwoording, waarin ik

raisons de s'opposer au seuil des 5%, au vu des résultats des élections législatives précédentes, et qui explique ce qui risque de se passer si l'on persiste à imposer ce seuil.

verduidelijk waarom ik mij tegen de invoering van een drempel van 5 procent verzet.

02.31 Geert Bourgeois (N-VA): Mijnheer de voorzitter, ik wil amendement nr. 37 graag kort toelichten. De andere amendementen heb ik niet verdedigd. Die amendementen had ik namelijk al ingediend en ik heb ze kunnen toelichten in de commissievergadering. Ik hoop dat iedereen die argumentatie wel gelezen zal hebben.

02.31 Geert Bourgeois (N-VA): Mon amendement n° 37 à l'article 17 vise à mettre un terme à la discrimination dont sont victimes les Flamands sur les listes électorales bruxelloises pour le Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale. Les partis flamands ne pouvant présenter que 17 candidats et les partis francophones 72, les partis ayant un pendant idéologique francophone à Bruxelles sont pénalisés.

Dit amendement is nieuw. Het heeft betrekking op het feit dat er in Brussel een ongelijk aantal kandidaten is, namelijk 17 Nederlandstalige en 72 Franstalige kandidaten. Ik denk dat dat leidt tot een bevoordeling van de Franstalige partijen. Met 72 kandidaten in eenzelfde kiesgebied kunnen kandideren tegenover 17 kiezers, maakt volgens mij een heel groot verschil uit. Ik denk bijvoorbeeld aan de VLD, die op dat punt een benadeling zal ondervinden. De MR-lijst zal 72 effectieve kandidaten tellen, de VLD-lijst maar 17. Wie in Brussel een liberale stem wilt uitbrengen, zal natuurlijk vlugger geneigd zijn te stemmen op en vlugger beïnvloed worden door 72 kandidaten dan wel door 17 kandidaten. Ik denk dat dat een ongelijke behandeling inhoudt van de Nederlandstaligen in Brussel.

Le président:

Les articles 1, 2, 5, 9, 11, 13, 19 à 21, avec corrections de texte aux articles 6 et 21, sont adoptés article par article.

Artikelen 1, 2, 5, 9, 11, 13, 19 tot 21, met tekstverbeteringen aan de artikelen 6 en 21, worden artikel per artikel aangenomen.

Le vote sur les amendements et les autres articles est réservé.

De stemming over de amendementen en de andere artikelen wordt aangehouden.

La discussion des articles est close. Le vote sur les amendements et les articles réservés ainsi que sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over de aangehouden amendementen en artikelen en over het geheel zal later plaatsvinden.

Nous passons à la discussion des articles du projet de loi portant diverses modifications en matière de législation électorale. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(581/7)**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan van het wetsontwerp houdende verschillende wijzigingen in de kieswetgeving. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(581/7)**

Le projet de loi compte 33 articles.

Het wetsontwerp telt 33 artikelen.

Amendements déposés:

Ingediende amendementen:

Art. 28bis

- 30: Paul Tant, cs **(581/4)**

- 45: Bart Laeremans, cs. **(581/5)**

Art. 28ter

- 31: Paul Tant, cs. **(581/4)**

Art. 34(n)

- 1: Geert Bourgeois **(581/3)**

- 47: Herman Van Rompuy, cs. **(581/8)**

- 33: Bart Laeremans, cs. **(581/5)**

Art. 35(n)

- 2: Geert Bourgeois **(581/3)**
- 47: Herman Van Rompuy, cs. **(581/8)**
- 34: Bart Laeremans, cs. **(581/5)**

Art. 36(n)

- 3: Geert Bourgeois **(581/3)**
- 47: Herman Van Rompuy, cs. **(581/5)**
- 35: Bart Laeremans, cs. **(581/5)**

Art. 37(n)

- 4: Geert Bourgeois **(581/3)**
- 47: Herman Van Rompuy, cs. **(581/8)**
- 36: Bart Laeremans, cs. **(581/5)**

Art. 38(n)

- 5: Geert Bourgeois **(581/3)**
- 47: Herman Van Rompuy, cs. **(581/8)**
- 37: Bart Laeremans, cs. **(581/5)**

Art. 39(n)

- 6: Geert Bourgeois **(581/3)**
- 47: Herman Van Rompuy, cs. **(581/8)**
- 38: Bart Laeremans, cs. **(581/5)**

Art. 40(n)

- 7: Geert Bourgeois **(581/3)**
- 47: Herman Van Rompuy, cs. **(581/8)**
- 39: Bart Laeremans, cs. **(581/5)**

Art. 41(n)

- 8: Geert Bourgeois **(581/3)**
- 47: Herman Van Rompuy, cs. **(581/8)**
- 40: Bart Laeremans, cs. **(581/5)**

Art. 42(n)

- 9: Geert Bourgeois **(581/3)**
- 47: Herman Van Rompuy, cs. **(581/8)**
- 41: Bart Laeremans, cs. **(581/5)**

Art. 43(n)

- 10: Geert Bourgeois **(581/3)**
- 47: Herman Van Rompuy, cs. **(581/8)**
- 42: Bart Laeremans, cs. **(581/5)**

Art. 44(n)

- 11: Geert Bourgeois **(581/3)**
- 47: Herman Van Rompuy, cs. **(581/8)**
- 43: Bart Laeremans, cs. **(581/5)**

Art. 45(n)

- 12: Geert Bourgeois **(581/3)**
- 47: Herman Van Rompuy, cs. **(581/8)**
- 44: Bart Laeremans, cs. **(581/5)**

Art. 46(n)

- 13: Geert Bourgeois **(581/3)**
- 47: Herman Van Rompuy, cs. **(581/8)**
- 46: Bart Laeremans, cs. **(581/5)**

Art. 47(n)

- 14: Geert Bourgeois **(581/3)**
- 47: Herman Van Rompuy, cs. **(581/8)**

Art. 48(n)

- 15: Geert Bourgeois **(581/3)**
- 47: Herman Van Rompuy, cs. **(581/8)**

Art. 49(n)

- 16: Geert Bourgeois **(581/3)**
- 47: Herman Van Rompuy, cs. **(581/8)**

Art. 50(n)

- 17: Geert Bourgeois **(581/3)**
- 47: Herman Van Rompuy, cs. **(581/8)**
- Art. 51(n)
- 18: Geert Bourgeois **(581/3)**
- 47: Herman Van Rompuy, cs. **(581/8)**
- Art. 52(n)
- 19: Geert Bourgeois **(581/3)**
- 47: Herman Van Rompuy, cs. **(581/8)**
- Art. 53(n)
- 20: Geert Bourgeois **(581/3)**
- 47: Herman Van Rompuy, cs. **(581/8)**
- Art. 54(n)
- 21: Geert Bourgeois **(581/3)**
- 47: Herman Van Rompuy, cs. **(581/8)**
- Art. 55(n)
- 22: Geert Bourgeois **(581/3)**
- 29: Paul Tant, cs. **(581/4)**
- Art. 56(n)
- 23: Geert Bourgeois **(581/3)**

02.32 Filip De Man (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, wij gaan akkoord met het aanhouden van amendement nr. 45 en alle andere amendementen. Het is vrij nutteloos dat hier allemaal op te sommen, vind ik.

Le président:

*Les articles 1 à 28, 29 à 33, ainsi que les annexes, sont adoptés article par article.
Artikelen 1 tot 28, 29 tot 33, met de bijlagen, worden artikel per artikel aangenomen.*

Le vote sur les amendements et les autres articles est réservé.

De stemming over de amendementen en de andere artikelen wordt aangehouden.

La discussion des articles est close. Le vote sur les amendements et les articles réservés ainsi que sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over de aangehouden amendementen en artikelen en over het geheel zal later plaatsvinden.

Nous passons à la discussion des articles du projet de loi modifiant la loi du 22 janvier 2002 visant à réduire de moitié l'effet dévolutif des votes exprimés en case de tête et à supprimer la distinction entre candidats titulaires et candidats suppléants pour l'élection du Conseil flamand, du Conseil régional wallon et du Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale et fixant le modèle du bulletin de vote pour l'élection du Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(580/1)**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan van het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 22 januari 2002 tot beperking met de helft van de devolutieve kracht van de lijststemmen en tot afschaffing van het onderscheid tussen de kandidaat-titularissen en kandidaat-opvolgers voor de verkiezing van de Vlaamse Raad, de Waalse Gewestraad en de Brusselse Hoofdstedelijke Raad en tot vaststelling van het stembiljet voor de verkiezing van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(580/1)**

Le projet de loi compte 4 articles.

Het wetsontwerp telt 4 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.

Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 à 4 sont adoptés article par article.

Artikelen 1 tot 4 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.
De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

Nous passons à la discussion des articles du projet de loi spéciale modifiant diverses lois spéciales. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(583/1)**
Wij vatten de bespreking van de artikelen aan van het ontwerp van bijzondere wet tot wijziging van diverse bijzondere wetten. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(583/1)**

Le projet de loi compte 4 articles.
Het wetsontwerp telt 4 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.
Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 à 3 sont adoptés article par article.
Artikelen 1 tot 3 worden artikel per artikel aangenomen.

Le vote sur l'article 4 est réservé.
De stemming over artikel 4 wordt aangehouden.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'article 4 et sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.
De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over artikel 4 en over het geheel zal later plaatsvinden.

Nous passons à la discussion des articles du projet de loi organisant la répartition entre les collèges électoraux du nombre de membres belges à élire au Parlement européen. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(582/6)**
Wij vatten de bespreking van de artikelen van het wetsontwerp tot regeling van de verdeling tussen de kiescolleges van het aantal in het Europees Parlement te verkiezen Belgische leden. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(582/6)**

Le projet de loi compte 4 articles.
Het wetsontwerp telt 4 artikelen.

Amendements déposés:
Ingediende amendementen:

Art. 1bis
- 1: Geert Bourgeois (582/2)
- 17: Bart Laeremans, cs. (582/3)
Art. 2
- 2: Geert Bourgeois (582/2)
- 18: Bart Laeremans, cs. (582/3)
Art. 2bis
- 3: Geert Bourgeois (582/2)
- 19: Bart Laeremans, cs. (582/3)
Art. 3bis
- 13: Geert Bourgeois (582/3)
Art. 3ter
- 4: Geert Bourgeois (582/2)
- 14: Geert Bourgeois (582/3)
- 20: Bart Laeremans, cs. (582/3)
Art. 3quater
- 5: Geert Bourgeois (582/2)
- 21: Bart Laeremans, cs. (582/3)
Art. 3quinquies

- 6: Geert Bourgeois **(582/2)**
- 22: Bart Laeremans, cs. **(582/3)**
Art. 3sexies
- 7: Geert Bourgeois **(582/2)**
- 23: Bart Laeremans, cs. **(582/3)**
Art. 3septies
- 8: Geert Bourgeois **(582/2)**
- 24: Bart Laeremans, cs. **(582/3)**
Art. 3octies
- 9: Geert Bourgeois **(582/2)**
- 25: Bart Laeremans, cs. **(582/3)**
Art. 5(n)
- 10: Geert Bourgeois **(582/2)**
- 11: Geert Bourgeois **(582/2)**
- 26: Bart Laeremans, cs. **(582/3)**
- 33: Paul Tant, cs. **(582/7)**
Art. 6(n)
- 33: Paul Tant, cs. **(582/7)**
Art. 7(n)
- 33: Paul Tant, cs. **(582/7)**
Art. 8(n)
- 33: Paul Tant, cs. **(582/7)**
Art. 9(n)
- 33: Paul Tant, cs. **(582/7)**
Art. 10(n)
- 33: Paul Tant, cs. **(582/7)**
Art. 11(n)
- 33: Paul Tant, cs. **(582/7)**
Art. 12(n)
- 33: Paul Tant, cs. **(582/7)**
Art. 13(n)
- 33: Paul Tant, cs. **(582/7)**
Art. 14(n)
- 33: Paul Tant, cs. **(582/7)**
Art. 15(n)
- 27: Paul Tant, cs. **(582/3)**
Art. 16(n)
- 28: Paul Tant, cs. **(582/3)**

Les articles 1, 3 et 4 sont adoptés article par article.

Artikelen 1, 3 en 4 worden artikel per artikel aangenomen.

Le vote sur les amendements et les autres articles est réservé.

De stemming over de amendementen en de andere artikelen wordt aangehouden.

La discussion des articles est close. Le vote sur les amendements et les articles réservés ainsi que sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over de aangehouden amendementen en artikelen en over het geheel zal later plaatsvinden.

Daarmee zijn wij aan het einde van onze werkzaamheden gekomen. Ik dank natuurlijk de staatssecretaris voor zijn nuttige aanwezigheid. Ik heb gezien dat hij sommige collega's in het bijzonder heeft bijgestaan deze avond. Ik kan dat begrijpen. Tijdens de momenten waarop u hier bent moet u de gelegenheid grijpen, mijnheer de staatssecretaris.

De vergadering is gesloten.

La séance est levée.

De vergadering wordt gesloten om 19.15 uur. Volgende vergadering donderdag 22 januari 2004 om 14.15 uur.

La séance est levée à 19.15 heures. Prochaine séance le jeudi 22 janvier 2004 à 14.15 heures.

ANNEXE**BIJLAGE****SÉANCE PLÉNIÈRE****PLENUMVERGADERING****MERCREDI 21 JANVIER 2004****WOENSDAG 21 JANUARI 2004****DECISIONS INTERNES****INTERNE BESLUITEN****DEMANDES D'INTERPELLATION****INTERPELLATIEVERZOEKEN**

1. Mme Trees Pieters au secrétaire d'Etat à la Simplification administrative, adjoint au premier ministre sur "la problématique des entreprises débutantes".

(n° 210 – renvoi à la commission de l'Economie, de la Politique scientifique, de l'Education, des Institutions scientifiques et culturelles nationales, des Classes moyennes et de l'Agriculture)

2. Mme Trees Pieters au secrétaire d'Etat à la Simplification administrative, adjoint au premier ministre sur "le BCE et les greffes en ligne".

(n° 211 – renvoi à la commission de l'Economie, de la Politique scientifique, de l'Education, des Institutions scientifiques et culturelles nationales, des Classes moyennes et de l'Agriculture)

3. M. Servais Verherstraeten au vice-premier ministre et ministre de l'Intérieur sur "les transports nucléaires".

(n° 212 – renvoi à la commission de l'Intérieur, des Affaires générales et de la Fonction publique)

Retraits

M. Denis Ducarme fait savoir qu'il retire son interpellation sur "les conséquences du plan de lutte contre le tabagisme sur le secteur horeca" (n° 198).

Pour information

1. mevrouw Trees Pieters tot de Staatssecretaris voor Administratieve Vereenvoudiging, toegevoegd aan de eerste minister over "de startersproblematiek".

(nr. 210 – verzonden naar de commissie voor het Bedrijfsleven, het Wetenschapsbeleid, het Onderwijs, de nationale wetenschappelijke en culturele Instellingen, de Middenstand en de Landbouw)

2. mevrouw Trees Pieters tot de Staatssecretaris voor Administratieve Vereenvoudiging, toegevoegd aan de eerste minister over "de KBO en de ONL-griffies".

(nr. 211 – verzonden naar de commissie voor het Bedrijfsleven, het Wetenschapsbeleid, het Onderwijs, de nationale wetenschappelijke en culturele Instellingen, de Middenstand en de Landbouw)

3. de heer Servais Verherstraeten tot de vice-eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken over "de nucleaire transporten".

(nr. 212 – verzonden naar de commissie voor de Binnenlandse Zaken, de Algemene Zaken en het Openbaar Ambt)

Ingetrokken

De heer Denis Ducarme laat weten dat hij zijn interpellatie over "de gevolgen van het antitabaksplan voor de horeca-sector" (nr. 198) intrekt.

Ter kennisgeving